

91808

918080

NEW ZEALAND QUALIFICATIONS AUTHORITY
MANA TOHU MĀTAURANGA O AOTEAROA

QUALIFY FOR THE FUTURE WORLD
KIA NOHO TAKATŪ KI TŌ ĀMUA AO!

3

SUPERVISOR'S USE ONLY

Tohua mai i te pouaka nei
ki te KORE koe e tuhi ana
i tēnei pukapuka

Kaupae 3 Te Reo Rangatira 2022

91808 Te whakaoti tuhinga

Whiwhinga: Toru

Paetae	Kaiaka	Kairangi
<ul style="list-style-type: none"> Ka tātari i ngā hanga o te tuhinga. Ka hāngai te whakakapinga ki ngā hanga i kitea.	<ul style="list-style-type: none"> Ka whiriwhiri i ngā hanga o te tuhinga hei whakawhanake i te tuhinga. Ka whakawhanake i nga ariā matua.	<ul style="list-style-type: none"> Ka āta whiriwhiri i ngā hanga o te tuhinga hei whakawhanake, hei whakaara i te tuhinga. Ka nanakia te whakarite i te tāhū o te tuhinga. Ka nanakia te whakaraupapa i ngā whakaaro e oho rata ai te hunga pānui.

Tirohia mēnā e rite ana te Tau Ākonga ā-Motu (NSN) kei runga i tō pukapuka whakauru ki te tau o runga ake i tēnei whārangi.

KOTAHI anake te tūmahi tuhituhi hei whakaoti. Me reo Māori anake te reo e kawea ana i te whakaaro.

Mēnā ka hiahia whārangi atu anō hei tuhituhi i āu whakautu, whakamahia ngā whārangi wātea kei muri o tēnei pukapuka.

Tirohia mēnā e tika ana te raupapatanga o ngā whārangi 2–8, kei roto i tēnei puka, ka mutu, kāore tētahi o aua whārangi i te takoto kau.

Kaua e tuhi i te wāhi o te kauruku-whakahāngai (☒/☒/☒). Ka tapahia pea tēnei wāhi i te wā ka mākahia tēnei pukapuka.

HOATU TE PUKAPUKA NEI KI TE KAIWHAKAHAERE Ā TE MUTUNGA O TE WHAKAMĀTAUTAU.

He whakamātautau tēnei e kitea ai ōu pūkenga tātari tuhituhi hei kōwhiriwhiri i ngā mahi, i ngā whakaaro, i te kawenga tonutanga o tētahi whakaotinga tuhinga. Nā konā, ka tuhi i ngā takotoranga me ngā āhuetanga o ngā momo reo tuhituhi, e kitea ai te hōhonutanga o te whakaaro, te hihiri ki te kaupapa, me te whaihua o te tuhinga mai i te puna reo me te puna tikanga.

NGĀ TOHUTOHU

KOTAHI te tūmahi tuhituhi ōkawa o tēnei whakamātautau.

Kia 300 kupu neke atu rānei te roanga, ā, kia mutu te whai whakaaro me te tuhituhi i roto i te 60 meneti.

- Āta pānuitia te tuhinga a Tākuta Korohere Ngāpō e whai ake nei.
- Whakawhanaketia ngā ariā matua, ka tātari ai i ōu whakaaro me ōu kare ā-roto e pā ana ki ngā whakapae a ētahi o ngā tohunga reo mō te tāmātemate haere o ngā reo taketake, mātua rā, ko te reo Māori.
- Whakatakotoria ētahi rautaki whaihua kei a koe, hei whakarauora i ngā reo taketake e tāmātemate haere, mātua rā, ko te reo Māori.
- Whakamahia ngā āheinga, ngā puna, ngā momo takotoranga, ngā āhuetanga o ngā reo maha me ngā rautaki reo e kitea ai te hōhonutanga o te whakaaro, e hihiri ake ai te kaupapa nei.
- Kia autai te whakakapinga o tāu tuhinga.
- Whakamahia ngā wāhanga o te mahere whakaaro hei kohikohi whakaaro, hei ārahi hoki ki te whakaoti tuhinga e hāngai ana ki te nekunekutanga o ngā reo taketake, mātua rā, ko te reo Māori.

Kuputaka

nekunekutanga   hekenga
manawa-kiore   e mate haere ana

Te Nekunekutanga o Ngā Reo Taketake*Nā Tākuta Korohere Ngāpō*

Ki tā te whakapae a ētahi tohunga reo,

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

ngā tikanga a kui

mā, a koro mā.

Mātāpuna: Ngāpō, K. (2014). Te nekunekutanga o ngā reo taketake. Kei roto i a R. Higgins, P. Rewi, & V. I. Olsen-Reeder (Ētita), *The value of the Māori language: Te hua o te reo Māori* (Vol. 2, wh. 181—182). Huia Publishers.

MAHERE WHAKAARO

He whakataki i te kaupapa

He raupapa whakaaro

He whakaemiemi whakaaro mō te nekunekutanga o ngā reo taketake, mātua rā, ko te reo Māori

He whakaemiemi whakaaro mō ētahi rautaki hei whakarauora i ngā reo taketake e nekuneku haere ana, mātua rā, ko te reo Māori

He whakatau whakakapinga

He kupu whakanikoniko hei whakatairanga i te take tuhituhi

He whārangi tāpiri tēnei hei whakaoti i tāu whakautu mēnā e hiahiatia ana.

91808